

06 Mil Yz A 2811 KAYIT NUMARALI ŞİİR MECMUASI İNCELEMESİ*

Levent SARIÇOBAN

Ardahan Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi,
e-posta: leventsaricoban@gmail.com
Orcid: 0000-0001-6479-5285

Geliş Tarihi/Received:

06.11.2019

Kabul Tarihi/Accepted:

27.11.2019

e-Yayım/e-Printed:

31.12.2019

ÖZ

Şiir mecmuaları, şair tezkireleri gibi şairler ve şiirleri hakkındaki bilgileri muhafaza edip günümüze kadar ulaştırmıştır. Ayrıca şiir mecmuaları, divan tertip etmemiş ve biyografik kaynaklarda adı geçmeyen bazı şairleri ve şiirlerini içinde bulundurmaya yönelik dikkate değer bir öneme sahiptir.

Milli Kütüphane’de 06 Mil Yz A 2811 arşiv numarasıyla kayıtlı manzum ve mensur metinleri ihtiva eden mecmua sahip olduğu muhtevayla önem arz etmektedir. Mecmua, 16. Yüzyıl, ağırlıklı olarak da 17. yüzyıla ait Arapça, Farsça ve Türkçe olarak farklı üç dilde yazılmış metinleri barındırmaktadır. Mecmua, 45 farklı şairin 430 manzumesi ve 54 adet mensur metinden oluşmaktadır. Bu çalışmada mezkûr Mecmuanın şekil ve muhteva özellikleri üzerinde durularak manzumeleri geçen şairler ve eserleri hakkında bilgiler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ferdî, Ferdî Mecmuası, Şiir Mecmuası, Klasik Türk Şiiri

06 Mil Yz A 2811 POETRY MAGAZİNE WITH REGISTRATION NUMBER ANALYSIS

ABSTRACT

Poetry magazines, like poet tezkires poets and poems have kept up to date information. Also poetry magazines, it has a remarkable importance in terms of having some poets and poems which have not been organized and not mentioned in biographical sources.

The magazine containing verse and prose texts recorded in the archive number 06 Mil Yz A 2811 in the National Library is also important with its content. The magazine, which is written in three different languages in Arabic, Persian and Turkish, includes poets and poems of 16th century and predominantly 17th century. The magazine consists of 430 verses and 54 prose texts of 45 different poets. In this study, the shape and content features of the magazine are mentioned and information is given about the poets and their works.

Key Words: Ferdî, Ferdî’s Magazines, Poetry Magazine, Classical Turkish Poetry

GİRİŞ

Toplanılmış, bir araya getirilmiş veya derlenmiş manalarına gelen *mecmua* kelimesi Arapça kökenli bir kelimedir.¹ Klasik Türk edebiyatımızda terimleşmiş olan mecmua kelimesi muhtelif şair, nâsir ait manzum ve mensur metinlerin bir araya getirilmesi ile oluşan eserlerdir. Bu çalışma, içerisinde manzum, mensur metinler bulunan ve antolojik özellik sergileyen bir şiir mecmuası üzerinde yapılmıştır. Bu şiir mecmuası 06 Mil Yz A 2811 Milli Kütüphane kayıt numarasıyla bulunmaktadır.

Öncelikle, çalışmaya esas alınan mecmua ve müellifinin tanıtımı yapılmıştır. Sonra alfabetik sıraya göre mecmuada bulunan şairler hakkında bilgiler verilmiştir. Bu şairlere ait mecmuada geçen manzum ve mensur metinler tablo halinde gösterilmiştir. Hakkında bilgi verilen şairlere ait şiirlerin ve mensur

* Bu çalışma Ardahan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında sunulan “06 Mil Yz A 2811 Kayıt Numaralı Şiir Mecmua İncelemesi” adlı doktora seminerinden iktibas edilerek hazırlanmıştır.

¹ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat* (Ankara, 2013), 689.

metinlerin kaynakları dipnot olarak verilmiştir. Ayrıca daha önce kaynaklarda geçtiği tespit edilememiş olan şiirlerin matlaları ve müfretler ilgili şaire ait bölümde vezin belirtilerek verilmiştir. Şairi tespit edilememiş olan metinler ise ayrı bir bölümde verilmiştir. Bu çalışmada bahsi geçen tabloların yapılmasında bir mecmua veri tabanı programı kullanılmıştır.²

06 MİL YZ A 2811 NUMARALI MECMUANIN KÜNYE BİLGİLERİ VE MÜELLİFİNİN TANITILMASI

1.1. Mecmuanın Tanıtılması

Bu çalışmaya esas alınan mecmua, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonunda, 06 Mil Yz A 2811 yer numarasında ve Mecmûa-i Eş'âr, eser adı ile bulunmaktadır. Mecmua vişne rengi meşin sırtlı, aynı renkte kâğıt kaplı ve mukavva ciltlidir. Kâğıt türü ise balık filigranlı olup 210 mm boyunda 142 mm eninde ve 122 varaktır. Yazı türü ise Talik'tir.

Mecmuanın 1a numaralı sayfasında kurşun kalem ile 23.6.1970 tarihinde İbrahim Olgun adlı bir şahıstan Ankara'da satın alındığı belirtilmiştir. 122b numaralı son sayfasında fiyatının 350.00 TL olduğu yazılmış ve 49a numaralı sayfası boştur.

Mecmua, üç bölümden meydana gelmektedir. 1b-48b sayfaları arasında olan ilk bölümünde; Veysî mahlaslı Üveys b. Mehmed (öl.1628) ait temel dini konulardan imanın beş esasının mukayese edildiği, diğerlerine kelime-i şahadetin tercih edildiğini konu alan *Düstûru'l-amel fi-mübâhâtü'l-ibâdât (Şehâdetnâme)* adlı dili Türkçe olan eseridir.³ İkinci bölüm; 49b-109a sayfaları arasında Türkçe, Farsça ve Arapça yazılmış manzum ve mensur metinler mevcuttur. Son bölümde; 109a-120a sayfaları arasında Azmi-zâde Hâletî'nin rubailer ve Arapça bir ferec kasidesi bulunmaktadır.

1.2. Mecmua Yazılış Tarihi

Mecmuanın yazılış tarihi ile ilgili kesin bir bilgi yoktur. Fakat muhtemel yazılış tarihini tahmin etmek için bazı işaretler bulunmaktadır. Mevlânâ Veysî'ye ait olan mecmuanın ilk bölümünü oluşturan nesir yazısının bittiği yer olan 48b numaralı sayfada "*fi evâsıt-ı şehri cemâziye'l-evveli sene hamse 'aşere ve mie'te ve elf*" (1115) hicri tarihi bulunmaktadır. Bu miladi olarak 1703 tarihine denk gelmektedir. Bu tarihte *Şehâdetnâme* yazarı Veysî ise ölmüştür. Dolayısıyla bu tarih mecmuanın yazıldığı tarihi veya bu nesrin mecmuaya yazıldığı tarihi ifade ettiği söylenebilir. Şiir başlıklarında şairlerin mahlasının devamına, mecmua yazılış tarihinde şairin öldüğünü belirten "*rahmetu'llâh*" ifadesi kullanmıştır. 18. yüzyıla girmeden vefat ettiği düşünülen Sâib-i Tebrizî ve Fuzulî için "*rahmetu'llâh*" ifadesi kullanılması ve 1712 yılında vefat eden Urfalı Nâbî için bu ifadeyi kullanmaması da mecmuanın 1712 yılından önce yazıldığına bir işarettir.

1.3. Mecmua Müellifinin Tanıtılması

Mecmua müellifi hakkındaki bilgiler, "*li-muharrihi*" ifadesi ile yazılmış olan manzum eserlerdeki mahlas ile sınırlıdır. Mecmuada müellife ait Ferdî mahlasıyla yazılmış bir adet Türkçe gazel, iki adet Farsça kıta, iki adet Farsça rubai ve dört adet mensur metin bulunmaktadır.

Mecmuada, 89b numaralı sayfada "*li-muharrihi*" başlıklı altı beyitlik Ferdî mahlaslı Türkçe bir gazel bulunmaktadır. Fakat aşağıda matlaı verilmiş olan bu gazel aynı zamanda 17. yüzyıl şairlerinden Nâbî'nin divanında on beyit olarak bulunmaktadır.

Ta'alluk ol niğeh-i meste cân-feşânlıkdur
*Tahammül ol şaf-ı müjgâna pehlivânlıkdur*⁴

Nâbî Divanı'nda bulunan bu on beyitlik gazel, mecmuadaki Ferdî mahlaslı altı beytin tümünü içermektedir. Bu durum bir intihal düşüncesini akla getirmektedir.

Tablo 1: Mecmua Müellifi Ferdî'ye Ait Şiirler ve Mensur Metinler

Sıra No.	Nazım Şekli	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	089b	089b	Türkçe
2	Kıta	089b	089b	Farsça
3	Kıta	086b	086b	Farsça
4	Nesir	120a	120a	Arapça
5	Nesir	104b/k ⁵	104b/k	Türkçe

² Bu çalışmada, Ahmet İçli tarafından hazırlanan MS Acces programı kullanılmıştır. İçli bu program ile analiz ettiği çalışmayı önce bir proje kapsamında "Erzurum Atatürk Üniversitesi Merkez Kütüphane Seyfettin Özege Yazma Eserler Bölümünde Bulunan Asl 625 Mec 83 Kayıt Numaralı Türkçe Yazma Mecmuasının İncelemesi ve Değerlendirmesi (Ardahan: Ardahan Üniversitesi, Bilimsel Araştırmalar Projeleri Koordinatörlüğü, 2017/014) tamamlamış ardından yayımlanmıştır. Geniş bilgi için bkz., Ahmet İçli, "Kâsımî Mecmuası'nın İçerik Analizi", Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi, Volume: 40, (Winter, 2018), 468-499.

³ Süleyman Çaldak, "Veysî", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* (Erişim 04 Ocak 2019).

⁴ Ali Fuat Bilkan, *Nabi Divanı* (Ankara, 2011), 1/637-638.

⁵ "k" harfi mecmuanın kenarını ifade etmektedir.

Tablo 1: Mecmua Müellifi Ferdî'ye Ait Şiirler ve Mensur Metinler

Sıra No.	Nazım Şekli	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
6	Nesir	102b	102b	Türkçe
7	Nesir	049b/k	049b/k	Türkçe
8	Rubai	086b	086b	Farsça
9	Rubai	086b	086b	Farsça

17. ve 18. yüzyılın başlarında yaşayan ve bu mecmuayı yazmış olabilecek üç tane Ferdî mahlaslı şair bulunmaktadır. Bunlardan ilk Kayserili Ali Ferdî Efendi'dir. Kayseri'nin şöhretli âlim ve fazıllarındandır. Kayseri müftülüğü yaptığı sırada 1715'de, başka bir görüşe göre ise 1727 veya 1728 yılında vefat etmiştir.⁶

Diğer bir Ferdî olan Seyir Ferdî Çelebi ise Seyit neslinden olup makam ve rütbeye itibar etmeyen dervişlik yolunu seçmiş bir kişidir. Ölüm tarihi 1713 olarak verilmektedir.⁷

Mecmuanın muhtemel yazıldığı tarihlerde yaşamış Ferdî mahlaslı son kişi ise asıl adı Hüseyin olan ve Arayıcızâde lakabı ile tanınan Arayıcızâde Hüseyin Ferdî Efendi'dir. Ferdî eğitimini tamamladıktan sonra büyük kimselere hizmet etmiş, kethüdalık ve Kahire'de mukabelecilik ve sonra divan hâceleri zümresine katılıp sipahi kâtipliği yapmıştır. Tarih ve lugaz söylemede usta olan Ferdî'nin Divanı, *Sadnâme*, *Şâpurnâme* ve *Esmâ-i Bilâdiye* adlı manzum eserleri ve bazı şiir mecmualarında şiirleri olduğu bilinmektedir.⁸ Salim ve Safayî tezkirelerinde geçmekte olan bu Ferdî için hoş sohbet, birçok sohbet ortamında bulunmuş ve üstün bir zekâyâ sahip birisi olduğu beyan edilmektedir.⁹ Ölüm tarihi için 1708, 1709 ve 1710 tarihleri verilmiştir.¹⁰

Mecmuada Ferdî diye ifade edilen kişi Farsça 'ya şiir yazacak hatta tarih düşürecek kadar hâkim olduğu gözükmektedir. Ayrıca mecmuada birçok hezeliyyât, mutâyebe ve hikâye vardır. Bu türler, o zamanın (mecmuanın yazım tarihi olan 17 ve 18. yüzyıl) sohbet meclislerindeki anlatılarda sık kullanıldığı düşünüldüğünde; mecmua yazarının son olarak ifade ettiğimiz birçok sohbet meclisinde bulunan Hüseyin Ferdî olabileceği değerlendirilmiştir.

2. 06 Mîl Yz A 2811 NUMARALI MECMUANIN İÇERİK AÇISINDAN İNCELENMESİ

2.1. Mecmuada Adı Geçen Şairlerin Tanıtılması

Mecmuada toplam 44 şair ve yazar vardır. Mecmuada geçen şair ve eserleri alfabetik sıraya göre tablo: 2'de gösterilmiştir. Şairleri tarafımızdan tespit edilemeyen eserlerin şair mahlası belirsiz manasında (*) işareti ile verilmiştir.

Tablo 2: Mecmuada Adı Geçen Şair Mahlasları ve Eser Sayıları														
Sıra No.	Şair	Toplam	Diğer	Gazel	Kaside	Kıta	Matla	Mesnevi	Mısra	Müfred	Nesir	Rubai	Tahmis	Terkib-bend
1	Ahdî	1		1										
2	Aklî	1		1										
3	Alî	1												1
4	Bahâyî	1		1										
5	Beshâk-ı Şirâzî	3		2		1								
6	Câmî	21						1			20			
7	Cehdî	1		1										
8	Emîrî	1						1						
9	Enverî	4				1						3		
10	Fehîm	13		9	3	1								
11	Ferdî	10		1		2					5	2		

⁶ Atabey Kılıç, "Ali Ferdî Efendi", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* (01 Ocak 2019).

⁷ Nagehan Uçan Eke, "Seyyid Ferdî Çelebi", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* (01 Ocak 2019).

⁸ İsmail Hakkı Aksoyak, "Arayıcızâde Hüseyin Ferdî Efendi", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* (01 Ocak 2019).

⁹ Adnan İnce, *Tezkiretü's-şu'arâ Salim Efendi*. (Ankara, 2005), 545.

¹⁰ Pervin Çapan, Çapan, *Mustafa Safayî Efendi Tezkire-i Safayî*. (Ankara, 2005), 481.

Tablo 2: Mecmuada Adı Geçen Şair Mahlasları ve Eser Sayıları

Sıra No.	Şair	Toplam	Diğer	Gazel	Kaside	Kıta	Matla	Mesnevi	Mısra	Müfred	Nesir	Rubai	Tahmis	Terkib-bend
12	Ferezdakzâde	1		1										
13	Feyzî-i Hindî	1					1							
14	Fuzûlî	9		5	1		1			1		1		
15	Gâzî	1		1										
16	Hâfız-ı Şirâzî	3		1			2							
17	Hâletî	268				3						265		
18	Hayâlî	1		1										
19	Hüsrev-i Dihlevî	1				1								
20	İbn-i Yemîn	12		2		8						2		
21	İzâkî	1		1										
22	Kemâl Paşazâde	9				1					8			
23	Mevlânâ Muhammed Kazvînî	1									1			
24	Mevlânâ Sirâceddîn-i Kumrî	2										2		
25	Mevlânâ Veysî	1									1			
26	Nâbî	11		11										
27	Nâilî	1		1										
28	Necâfî	2		2										
29	Nesîmî	1	1											
30	Rahmet	1		1										
31	Râmî	2		2										
32	Râşid	1								1				
33	Sa'dî	3					1	2						
34	Safvetî	1		1										
35	Sâib	34		33								1		
36	Sa'îd	1		1										
37	Selmân-ı Sâcevî	1										1		
38	Şeyh Emîr	2		2										
39	Sîfâ (Seyfâ)	1		1										
40	Sûzî	1											1	
41	Ulvî	1		1										
42	Usûlî	1		1										
43	Vecdî	2		2										
44	Yahyâ	5		4									1	
45	Zahîr-i Fâryâbî	1		1										
46	Toplam	48		1	1	2	3	2	1	7	19	9		

Ahdî:

Ahdî'ye ait sadece bir adet beş beyitlik Türkçe gazel bulunmaktadır. Bu gazelin başında Ahdî'nin makbul musraları ifadesi bulunmaktadır. Mecmuada şaire ait başka bilgi bulunmamaktadır. Aşağıda matla verilen gazelin hangi Ahdî'ye ait olduğu tespit edilememiştir. *Gülşen-i Şu'arâ* sahibi olan Ahdî'nin eserleri arasında bulunamamıştır.¹¹

¹¹ Süleyman Solmaz, *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâsı, İnceleme – Metin* (Ankara, 2005).

(. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _)
 Baña dirlük harâm oldu begüm sensiz nidem cânı
 Şehâ 'ıyşuñ müdâm olsun benüm ömrüm olup fâni

Tablo 3: Ahdî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Ahdî	Ye	107a	107a	Türkçe

Aklî:

Günümüzde bilinen toplam dört Aklî mahlaslı şair bulunmaktadır. Bağdatlı olan Aklî 16. yüzyılda yaşamıştır. İştihli ve kadı olan Aklî, 1687-88 yılında ölmüştür. İstanbullu ve Eyyübî lakabı ile bilinen Aklî 1734 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Bursalı olan Tablızâde Şeyh Ali olan Aklî ise 1704 yılında vefat etmiştir.¹²

Mecmuada 106b numaralı sayfada Aklî başlığı altında verilen beş beyitlik Türkçe gazel, Aklî mahlası ile bu zamana kadar yayımlanmış kaynaklarda bulunamamıştır. Dolayısıyla aşağıda matla verilen gazelin hangi Aklî'ye ait olduğunu tespit edilememiştir.

(_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _)
 Ey tabîbim derd-i 'ışka bir devâ bilmez misin
 Yoksa ben dil-ğastenüñ hâlün şehâ bilmez misin

Tablo 4: Aklî'nin Mecmuada Bulunan Eserleri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
233	Gazel	Aklî	Nûn	106b	106b	Türkçe

Alî:

Mecmuada 107b-108b numaralı sayfalar arasında Alî'ye ait bir adet Türkçe, beş bendlik terki-bend bulunmaktadır. Başlık kısmında "Terki-bend-i Alî Efendi" ifadesi bulunan şair Gelibolulu Alî Divanı'nda bulunmaktadır.¹³

Tablo 5: Alî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Terkib-Bend	Alî	Nûn	107b	108b	Türkçe

Bahâyî:

Mecmuada 17. yüzyılda yaşamış ve Bâkî çizgisinde devam etmiş olan Şeyhülislâm Bahâyî'ye ait altı beyitlik Türkçe bir gazel bulunmaktadır. Bu gazel Şeyhülislam Bahâyî divanında bulunduğu tespit edilmiştir.¹⁴

Tablo 6: Alî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Bahâyî	Zeyn	050b	050b	Türkçe

Beshâk-ı Şirâzî:

Şaire ait Farsça iki gazel ve bir kıta bulunmaktadır. Bu üç eserde Hafız-ı Şirâzî'ye nazire olarak yazılmıştır.

Tablo 7: Beshâk-ı Şirâzî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Beshâk-ı Şirâzî	Te	098a	098a	Farsça
2	Kıta	Beshâk-ı Şirâzî	Kaf	098b	098b	Farsça

¹² Ahmet İçli, "Mardinli Akli ve Manzum Mektubu", *Journal of Turkish Language and Literature* 4/3, (Summer, 2018), 742-745.

¹³ İsmail Hakkı Aksoy, *Gelibolulu Mustafa Âlî Divanı* (PDF: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2018), 450.

¹⁴ Erdoğan Uludağ, *Şeyhülislâm Bahâyî Divanı*. (Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans Tezi, 1992), 76.

Tablo 7: Beshâk-ı Şirâzî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
3	Gazel	Beshâk-ı Şirâzî	He	099a	099a	Farsça

Câmî:

15. yüzyılda yaşamış olan Molla Câmî'nin didaktik konulu *Bahâristân* adlı eserinde bir kısım hikâyeler ve mutâyabeler, faide başlığı altında bölümler alınmıştır. Bu bölümlerin bazılarının Arapça olarak hadisler bulunmaktadır. Yine bölümlerin bazılarının sonunda konu ile ilgili manzum parçalar vardır.

Tablo 8: Câmî'nin Mecmuada Bulunan Şiir ve Mensur Metinleri

Sıra No.	Nazım Şekli	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Nesir		080a/k	080a/k	Farsça
2	Nesir		080b	080b	Farsça
3	Nesir		080b/k	080b/k	Farsça
4	Nesir		081a	081a	Farsça
5	Nesir		081a/k	081a/k	Farsça
6	Nesir		081b	081b	Farsça
7	Nesir		082a	082a	Farsça
8	Mesnevi	Ra	083b	083b	Farsça
9	Nesir		083b	084a	Farsça
10	Nesir		089a	089a	Farsça
11	Nesir		091a	091a	Farsça
12	Nesir		100b	100b	Farsça
13	Nesir		101b	101b	Farsça
14	Nesir		101b	101b	Farsça
15	Nesir		102a	102a	Farsça
16	Nesir		102a	102a	Farsça
17	Nesir		102b	102b	Arapça
18	Nesir		102b	102b	Farsça
19	Nesir		103a	103a	Farsça
20	Nesir		103a	103a	Farsça
21	Nesir		104a	104a	Farsça

Cehdî:

Şaire ait sadece beş beyitlik Türkçe gazel 105a numaralı sayfada bulunmaktadır. Bu şairin bilgisine daha önce yayınlanmış kaynaklarda geçmediği düşünülmektedir. 18. yüzyılın ortalarında doğan Cehdî Abdullah Ağa vardır.¹⁵ Ayrıca 18.yüzyılda yaşadığı bilinen fakat hakkında fazla bilgi bulunmayan bir Cehdî var olduğu bilinmektedir.¹⁶ Hangi Cehdî'ye ait olduğu tespit edilememiş olan gazelin matlai aşağıda verilmiştir.

(. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _)

Peyâm-ı vuşlatîñ var mı şabâ gül naqd-cân al vir

Metâ-ı cân erzânî degilse nice kân al vir

Tablo 9: Cehdî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Cehdî	Ra	105a	105a	Türkçe

Emîrî:

Şaire ait sadece bir adet Türkçe 145 beyitlik mesnevi bulunmaktadır. Pendnâme türündeki bu mesnevi başlığından anlaşıldığı üzere Emîrî'nin kendi oğluna verdiği nasihatlerdir. Hangi Emîrî'ye ait olduğu tespit edilememiş olan şiirin matlai aşağıda verilmiştir.

(_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _)

Ey güher-i kulzüm-i şulbü'l-hazer

Saîna budur mâ'ye-i nuşh-ı peder

¹⁵ İsmail Hakkı Aksoyak, "Cehdî, Abdullah Ağa", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* (05 Ocak 2019).

¹⁶ Hilal Erdoğan, "Cehdî", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* (05 Ocak 2019).

Tablo 10: Emîrî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Mesnevi	Emîrî	Ra	091b	095a	Türkçe

Enverî:

Farsça üç rubai ve bir kıtası bulunan şair, iki nazım şeklide *hezeliyyât* türündedir.

Tablo 11: Enverî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Kıta	Enverî	Nûn	082b	082b	Farsça
2	Rubai	Enverî	Te	088b	088b	Farsça
3	Rubai	Enverî	Te	088b	088b	Farsça
4	Rubai	Enverî	Dal	088b	088b	Farsça

Fehîm:

Şair, 17. yüzyılda yaşamış olan Fehîm-i Kadim'dir. Sebk-i Hindî şairi olan şair mecmuda dokuz gazel, üç kaside ve bir kıta ile en çok eseri bulan şairler arasındadır. Fehîm'in bir gazeli hariç diğer şiirleri divanında geçmektedir.¹⁷ Şairin divanında bulunamayan ve aşağıda matları verilen Fehîm mahlaslı gazel mecmuada *velehü* başlığı altında verilmiş ve bu gazelden önceki gazel ise kesin olarak Fehîm'e ait olduğu tespit edilmiştir. Şiirin başındaki *velehü* ifadesini işaretinden anlaşıldığı üzere, mecmuanın müellifine göre aşağıda matları verilen gazel Fehîm'e aittir.

(. _ . _ / . _ _ / . _ . _ / _ _)

Gönül ki bend ola bir sünbül-i semen-sâye

Güşâde tab' olamaz baksa verd-i ra'nâye (72b)

Tablo 12: Fehîm'in Mecmuada Bulunan Şiirleri

Sıra No.	Nazım Şekli	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Kaside	Mim	054b	056b	Türkçe
2	Kaside	Nûn	056b	058b	Türkçe
3	Kıta	Zeyn	059a	059b	Türkçe
4	Kaside	Elif	061a	063b	Türkçe
5	Gazel	Dal	064a	064a	Türkçe
6	Gazel	Kef-Gef	072a	072a	Türkçe
7	Gazel	Kef-Gef	072a	072a	Türkçe
8	Gazel	He	072b	072b	Türkçe
9	Gazel	Ye	072b	072b	Türkçe
10	Gazel	Cim	073a	073a	Türkçe
11	Gazel	Hı	073a	073a	Türkçe
12	Gazel	Dal	073b	073b	Türkçe
13	Gazel	Dal	073b	073b	Türkçe

Ferdî:

Bu çalışmanın yapıldığı mecmuanın müellifi olan Ferdî aynı zamanda bir şairdir. Mecmuada Ferdî'ye ait dört adet manzume ve dört adet mensur metin bulunmaktadır.¹⁸

Ferez dakzâde:

Şair ait sadece beş beyitlik nazire olarak yazdığı Türkçe gazel 60a numaralı sayfada bulunmaktadır. Bu şairin daha önce yayınlanmış olan kaynaklarda adı geçmediği tespit edilmiştir. Şiirin matları aşağıda verilmiştir.

(. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _)

Nigârâ destgir ol 'ûşık-ı bîmâre düşdükçe

Devâ kıl ey tabib-i cân u dil bîmâre düşdükçe

¹⁷ Tahir Üzgör, *Fehîm-i Kadîm Hayatı, Sanatı, Divân'ı ve Metin Bugünkü Türkçesi*. (Ankara, 1991), 138-178-278-344-348-352- 354-558-670.

¹⁸ Ferdî ile ilgili ayrıntılı bilgi için mecmua müellifinin tanıtılması bölümüne bakınız.

Tablo 13: Ferezdakzâde'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Ferezdakzâde	He	060a	060a	Türkçe

Feyzî-i Hindî:

Mecmuada Feyzî-i Hindî'ye ait bir adet Farsça matla bulunmaktadır.

Tablo 14: Feyzî-i Hindî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş N.	Dil
1	Matla	Feyzî-i Hindî	Şın	096b	096b	Farsça

Fuzûlî:

Mecmuada Divan edebiyatının en önemli şairlerinden 16. yüzyılda yaşamış olan Fuzûlî'ye ait bir kaside, dört gazel, bir matla ve bir müfred bulunmaktadır ve tamamı edebiyat kaynaklarında tespit edilmiştir.¹⁹ Şairin, mecmuadaki 66b numaralı gazeli *Leylâ vü Mecnûn* mesnevisinde bulunmaktadır.²⁰ Mecmuada Fuzûlî'ye ait 99a'daki müfred şeklinde bulunan beyt, şairin divanında bulunan bir gazelin beşinci beytidir.²¹ Fuzûlî'nin, 097a/k numaralı varakta bulunan matlaı divanındaki müseddesler içerisinde geçen bir beytir.²²

Mecmuada 67a numaralı sayfadaki rubai "*bu ruba'î daği anındır*" başlığı altında vermiştir. Rubaiden önceki şiir Fuzûlî'nin bir gazeli olduğundan rubainin Fuzûlî'ye isnat edilmekte fakat rubai Hâletî'ye ait olup *Azmî-zâde Hâletî'nin Rubaileri* adlı eserde bulunmaktadır.²³

Tablo 15: Fuzûlî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri

Sıra No.	Nazım Şekli	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Ye	049b	049b	Türkçe
2	Gazel	Vav	066a	066a	Türkçe
3	Gazel	Nûn	066b	066b	Türkçe
4	Gazel	Zeyn	067a	067a	Türkçe
5	Matla	Ra	097a/k	097a/k	Türkçe
6	Müfred	Be	099a	099a	Türkçe
7	Kaside	Nûn	108b	109a	Türkçe

Gâzî:

Gâzî'nin mecmuada bir adet gazeli bulunmaktadır. Bu gazeline Ferezdakzâde tarafından nazire yazılmıştır. Bu durum şiirinin beğenildiğini gösteren bir işaret olarak değerlendirilebilir. 17. yüzyılda yaşamış Gâzî mahlaslı üç şair bulunmaktadır. Fakat bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiş olup matlaı aşağıda verilmiştir.

(. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _)

Götür luţfuñla yerden 'âşık-ı bî-câre düşdükçe

Nazar kıl ey şeh 'âlî dil-i bîmâra düşdükçe

Tablo 16: Gâzî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Gâzî	He	060a	060a	Türkçe

Hâfız-1 Şirâzî:

İran'ın en büyük şairlerinden olan Hâfız-1 Şirâzî'ye ait bir gazel ve nazire olarak yazılmış iki matla bulunmaktadır. Zemin şiir Hâfız'a aittir.

Tablo 17: Hâfız-1 Şirâzî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri

¹⁹ İsmail Parlatur, *Fuzûlî Türkçe Divan* (Ankara, 2014), 47-259-350.

²⁰ Hüseyin Ayan, *Leylâ vü Mecnûn* (İstanbul, 2014), 115.

²¹ Abdûlbâki Gölpinarlı, *Fuzûlî Divanı* (İstanbul, 2005), 26.

²² Parlatur, *Fuzûlî Türkçe Divan*, 414.

²³ Cevat Yerdelen, *Azmî-zâde Hâletî'nin Rubaileri* (Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1991), 175.

Sıra No.	Nazım Şekli	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Ye	084b	084b	Farsça
2	Matla	Te	098a/k	098a/k	Farsça
3	Matla	He	099a/k	099a/k	Farsça

Hâletî:

17.yüzyılda yaşamış olan Hâletî, edebiyat tarihimizde en çok rubai yazan şair olarak bilinmektedir. Bu mecmuada en fazla eser Hâletî'ye aittir. Mecmuada Hâletî başlığı altında bulunan fakat kaynaklarda tespit edemediğimiz manzumeler aşağıda verilmiştir.²⁴

(Ahreb)

*Erbâb-ı 'ışk elinde rubâ'ilerüm beniüm
Bezm-i şafâya Hâletiyâ çâr-çâredür (109/b)*

(Ahreb)

*Kâruñ seniñ şenâutine kaldı Hâletî
Arz eyle hasb u hâli Hudânuñ habîbine (109/b)*

(Ahreb)

*Ey şahane-i 'ışk-dâr zülfüne ilet
Ben 'âşıka kim gâib amâli budur (109/b)*

(Ahreb)

*Cânsuz olucağ muhabbet-i zât-ı Hudâ
Tûr-i dili nûr-ı 'ışk eder nâ-peydâ (109/b)*

Tablo 18: Hâletî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri

Şair	Toplam	Kaside	Kıta	Rubai
Hâletî	267	1	2	264

Hayâlî:

Hayâlî'ye ait olarak mecmuada "Hayâlî'nin nât-ı şerifi" başlıklı bir adet Farsça gazel bulunmaktadır. Gazelin hangi Hayâlî ait olduğu tespit edilememiştir.

Tablo 19: Hayâlî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Hayâlî	He	109a	109a	Farsça

Hüsrev-i Dihlevî:

Şaire ait bir adet Farsça kıta bulunmaktadır.

Tablo 20: Hüsrev-i Dihlevî'nin Mecmuada Bulunan Eserleri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
127	Kıta	Hüsrev-i Dihlevî	Dal	088a	088a	Farsça

İbn-i Yemîn:

Mecmuada en çok kıta nazım birimini ile şiiri bulanan şairin tüm eserleri Farsçadır. Mecmuada şaire ait sekiz kıta bir adet gazel ve bir rubai vardır.

Tablo 20: İbn-i Yemîn'in Mecmuada Bulunan Şiirleri

Sıra No.	Nazım Şekli	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Kıta	Dal	079a/k	079a/k	Farsça
2	Kıta	Vav	091a	091a	Farsça
3	Gazel	Te	097a	097a	Farsça

²⁴ Yerdelen, *Azmî-zâde Hâletî'nin Rubailerini*, 130-273.

Sıra No.	Nazım Şekli	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
4	Rubai	Dal	097a	097a	Farsça
5	Kıta	Sin	097a	097a	Farsça
6	Kıta	Ra	097b	097b	Farsça
7	Kıta	Ye	097b	097b	Farsça
8	Kıta	Dal	097b	097b	Farsça
9	Kıta	Dal	098a	098a	Farsça
10	Kıta	Ye	099a	099a	Farsça
11	Kıta	Ye	100b	100b	Farsça
12	Kıta	Te	103a	103a	Farsça

İzâkî:

“Biyografik kaynaklarda rastlanmayan “İzâkî” (İzâkî) mahlası, büyük oranda Bağdatlı şairlerin şiirlerinden örnekler sunulan *Kâsımî Mecmû’ası’nda*, şairin kendi hattı ile yazdığı şiir mecmuasında ve *Hisâlî’nin nazire mecmuasında* geçmektedir.”²⁵ Şairin mecmuadaki gazeli, Sûzî’nin tahmininde zemin şiir olarak bulunmaktadır.

(_ . / . _ . / . _)

Sevdâzede-i muhabbet oldum

Pâ-mâl belâ u mihmet oldum

Tablo 21: İzâkî’nin Mecmuada Bulunan Şiirleri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	İzâkî	Mim	107a	107a	Türkçe

Kemâl Paşazâde:

16. yüzyılda yaşamış tarihçi, âlim ve şair olan Kemâl Paşazâde ait mensur hikâyeler *Nigaristân* adlı eserinden alınmıştır.

Tablo 22: Kemâl Paşazâde’nin Mecmuada Bulunan Şiir ve Mensur Metinleri

Sıra No.	Nazım Şekli	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Nesir		076a	076a	Farsça
2	Nesir		078b	078b	Farsça
3	Nesir		079a	079a	Farsça
4	Nesir		079b	080a	Farsça
5	Nesir		087b	087b	Farsça
6	Nesir		087b	087b	Farsça
7	Nesir		095b	095b	Türkçe
8	Kıta	Te	095b	095b	Farsça
9	Nesir		095b	095b	Farsça

Mevlânâ Muhammed Kazvîni:

Yazara ait *Acâibü’l- Mahlûkât* adlı eserde geçen bir adet mensur metin bulunmaktadır.

Tablo 23: Mevlânâ Muhammed Kazvîni’nin Mecmuada Bulunan Mensur Metni

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Nesir	Mevlânâ Muhammed Kazvîni	068a	068a	Türkçe

Mevlânâ Sirâceddîn-i Kumrî:

Kumrî’nin mecmuada bulun iki adet Farsça rubaisi vardır.

Tablo 24: Mevlânâ Sirâceddîn-i Kumrî’nin Mecmuada Bulunan Şiirleri

²⁵ Ahmet İçli, “İzakî ve Şiirleri”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 19, (2017), 169-192. Ayrıca bkz. Ahmet İçli, “İzakî Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. (04 Ocak 2019).

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
129	Rubai	Mevlânâ Sirâceddîn-i Kumrî	Dal	088a	088a	Farsça
128	Rubai	Mevlânâ Sirâceddîn-i Kumrî	Te	088a	088a	Farsça

Mevlânâ Veysî:

Mevlânâ Veysî 17. yüzyılın önemli nesir ustalarındandır. Kaynaklarda Üveys Çelebi olarak geçer. Mecmuanın girişinde 47 varak mensur olarak yazılmış olan *Şehadetnâme*'si yer almaktadır. Eser bilgisi için bkz.²⁶

Tablo 25: Mevlânâ Veysî'nin Mecmuada Bulunan Eseri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Nesir	Mevlânâ Veysî	001b	048b	Türkçe

Nâbî:

Mecmuada şaire ait bir tanesi Ferdî mahlaslı on bir gazel bulunmaktadır. Gazellerin tamamı *Nâbî Divanı*'nda bulunmaktadır.²⁷

Tablo 26: Nâbî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri

Sıra No.	Nazım Şekli	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	He	051a	051a	Türkçe
2	Gazel	Ra	051b	051b	Türkçe
3	Gazel	He	051b	051b	Türkçe
4	Gazel	Şın	052a	052a	Türkçe
5	Gazel	Zeyn	052a	052a	Türkçe
6	Gazel	He	052b	052b	Türkçe
7	Gazel	Vav	053b	053b	Türkçe
8	Gazel	Şın	054a	054a	Türkçe
9	Gazel	Ra	076b	076b	Türkçe
10	Gazel	Ra	077a	077a	Türkçe
11	Gazel	Ra	077b	077b	Türkçe

Nâilî:

17. yüzyılın Sebki Hindî şairlerinden olan şaire ait bir adet gazel bulunmaktadır. Bu gazel Nâilî divanında geçmektedir.²⁸

Tablo 27: Nâilî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Nâilî	Kef-Gef	053b	053b	Türkçe

Necâtî:

15. yüzyılın önemli şairlerinde olup Türk şiirine temel atan ve gazelleri ile şöhret bulmuş olan Necâtî Bey'nin mecmuada iki gazeli bulunmaktadır. İki gazel de Necati *Beg Divanı*'nda tespit edilmiştir.²⁹

Tablo 28: Necâtî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri

Sıra No.	Nazım Şekli	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Vav	066a	066a	Türkçe
2	Gazel	Ra	107b	107b	Türkçe

Nesîmî:

Mecmuada Nesîmî'nin on dört beyitlik bir manzumesi bulunmaktadır. Manzumede geçen ifadelerden bir sözcüğün üç farklı dilde anlamları verildiği anlaşılmaktadır. Bu manzume 14. yüzyıl Azeri

²⁶ Süleyman Çaldak, "Veysî", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* (Erişim 04 Ocak 2019).

²⁷ Bilkan, *Nabi Divanı*, 1/506- 1/516-1/540-1/574-2/696-697-2/720-2/722-2/953-2/1042-2/1049-2/1016-

²⁸ Haluk İpekten, *Nâilî Divanı* (Ankara, 1990), 246.

²⁹ Ali Nihat Tarlan, *Necati Beg Divanı* (Ankara, 1992), 202-347.

sahası şairlerinden Seyyid Nesîmî'nin divanında bulunamamış ve kime ait olduğu tespit edilememiştir.³⁰ Bahsi geçen manzumenin matlai aşağıda verilmiştir.

(. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _)
Ayâ maḥbûb maṭlûbum senüñ ömrüñ hezâr olsun
Nigârâ aç girîbânuñ ki ömrüñ ber-ḳarâr olsun

Tablo 29: Nesîmî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Diğer	Nesîmî	Nûn	106a	106b	Mülemma Arapça- Farsça- Türkçe

Rahmet:

Şairin mecmuada Rahmetâ-yı Buhârî başlığı altında bir adet Farsça şiiri bulunmaktadır. Bu başlıktan Buharalı olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 30: Rahmet'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Sıra No.
1	Gazel	Rahmet	Dal	090a	090a	Farsça

Râmî:

Şairin mecmuada iki adet Türkçe gazeli bulunmaktadır. Gazellerinden biri divanında bulunmuştur.³¹ Râmî Efendi başlıklı olan gazel *Râmî Divanı*'nda bulunmamış olup aşağıda matlai verilmiştir.

(. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _)
Biz ol âşıkklaruz kim dâgımız merhem ḳabûl itmez
O gülzâruñ ki âteşdir güli şebnem ḳabûl itmez

Tablo 31: Râmî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Râmî	Ra	065b	065b	Türkçe
2	Gazel	Râmî Efendi	Zeyn	065b	065b	Türkçe

Râşid:

Şairin ait mecmuada bir adet Türkçe müfred bulunmaktadır. Bu müfred şairin divanında tespit edilmiştir.³²

Tablo 32: Râşid'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Müfred	Râşid	Ra	120a/k	120a/k	Türkçe

Sa'dî:

Sa'dî'nin, mecmuada iki adet mesnevisi ve bir adet matlai bulunmaktadır. Bu üç eseri de Farsçadır.

Tablo 33: Sa'dî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri

³⁰ Hüseyin Ayan, *Nesîmî Divanı* (Ankara, 1990).

³¹ Fatma Zehra Kavukçu, *Râmî Divanı* (Bursa, 2000), 187.

³² Fatma Günay, *Râşid (Vak'anüvis) Hayatı Edebî Kişiliği, Divanının Tenkitli Metni ve İncelemesi* (Edirne: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2001), 476.

Sıra No.	Nazım Şekli	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Mesnevi	Dal	095a	095a	Farsça
2	Mesnevi	Ra	095a	095a	Farsça
3	Matla	Ra	096b	096b	Farsça

Safvetî:

Şairin mecmuada bir adet Türkçe gazeli Safvetî Efendi başlığı altında verilmiştir. Nazire gazeller arasındadır. Kaynaklarda biri 16. yüzyılda ikisi 17. yüzyılda yaşamış Safvetî mahlaslı üç şair geçmektedir. Şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiş olup matlaı aşağıda verilmiştir.³³

(_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _)
 Ne çekildi yâr bizden ne bizimle ülfet itdi
 Ne ferâğat nevâziş ne karîn-i vuslat itdi

Tablo 34: Safvetî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Safvetî	Ye	060b	060b	Türkçe

Sâib:

Mecmuada en çok gazel nazım şekli ile şiiri olan Sâib'in 23 adet Farsça 11 adet Türkçe şiiri bulunmaktadır. Kaynaklarda tespit edilememiş olan Türkçe şiirlerin matlaları aşağıda verilmiştir.

(. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _)
 Beni mahrûm iden ruhsârdan zülf-i perîşândur
 Budur yâr-ı letâfet mevc-i anber içre pinhândır (49b)

(. _ . _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _)
 Ne ihtiyâç ki sâkî vire şerâb saña
 Ki öz piyâlesini virmüş âfitâb saña (50a)

(. _ . _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _)
 Çıkardı hatt u menem zülf mübtelâsı henüz
 Dügün sağıldı u başımdadır karâsı henüz (50b)

(. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _)
 Tutulmuş gönülümü câm ile şâdân eylemek olmaz
 El ile pisteniñ ağızını handân eylemek olmaz (51a)

(. _ _ / . _ _ . / . _ _ . / . _ _)
 Elden çıkarum zülf-i perîşâñunu görgeç
 Iyşden giderüm serv-i hırâmâñunu görgeç (52b)

(_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _)
 Gül gibi her kim ki gülzâr içre nakd-ı cânı var
 Sa y ider töksün seniñ yolunda tâ imkânı var(53a)

(_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _)
 Tutma ol gül dâmenin mahşer gününde cân için
 Kılma yüzüzlük nigârile bir avuç kan için (53a)

(_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _)
 Olmadı hürşîdden tâglarda rengîn kâşlar
 Gördiler la1-i lebin kan ağıladılar tâşlar (54a)

(_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _)
 Hatt-ı ğubâr ârızın âyât-ı Kur ân eylemiş
 Hüsn-i şâhib şevkiniñ mûr-ı Süleymân eylemiş (67b)

(. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . . _)
 Ömr geçdi sefer esbâbını âmâde kılun
 Her ne sözden kese tîğ-i ecel andan gelün (68b)

Tablo 35: Sâib'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri

³³ Haluk İpekten & Mustafa İsen & Recep Toparlı & Naci Okucu & Turgut Karabey, "Safvet", *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü* (Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1988), 412.

Sıra No.	Nazım Şekli	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Ra	049b	049b	Türkçe
2	Gazel	Elif	050a	050a	Türkçe
3	Gazel	Zeyn	050b	050b	Türkçe
4	Gazel	Nûn	051a	051a	Türkçe
5	Gazel	Çim	052b	052b	Türkçe
6	Gazel	Ra	053a	053a	Türkçe
7	Gazel	Nûn	053a	053a	Türkçe
8	Gazel	Ra	054a	054a	Türkçe
9	Gazel	Şın	067b	067b	Türkçe
10	Gazel	Te	068b	068b	Farsça
11	Gazel	Kef-Gef	068b	068b	Türkçe
12	Gazel	Ra	071a	071a	Farsça
13	Gazel	Te	071a	071a	Farsça
14	Gazel	Se	071b	071b	Farsça
15	Gazel	Lam	074a	074a	Farsça
16	Gazel	Ra	074a	074a	Farsça
17	Gazel	Şın	074b	074b	Farsça
18	Gazel	Zeyn	074b	074b	Farsça
19	Gazel	Vav	075a	075a	Farsça
20	Gazel	Ayn	075a	075a	Farsça
21	Gazel	Elif	075b	075b	Farsça
22	Rubai	Elif	075b	075b	Farsça
23	Gazel	Elif	076a	076a	Farsça
24	Gazel	Şın	085b	085b	Farsça
25	Gazel	Zel	085b	085b	Türkçe
26	Gazel	Elif	086a	086a	Farsça
27	Gazel	Te	086a	086a	Farsça
28	Gazel	Te	090b	090b	Farsça
29	Gazel	Dal	096a	096a	Farsça
30	Gazel	Elif	096a	096a	Farsça
31	Gazel	Ra	100a	100a	Farsça
32	Gazel	Ra	100a	100a	Farsça
33	Gazel	Ye	103b	103b	Farsça
34	Gazel	Ye	103b	103b	Farsça

Sa'îd:

Mecmuada şairin bir adet Türkçe gazeli bulunmaktadır. Gazelin başlığında “Ebu Sa'îd Efendi'nünder” ifadesi bulunmaktadır ve Safvetî'nin gazeli ile naziredir. Matlai aşağıda verilmiştir.

(_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _)
 O perî görünmez oldu yine terk-i ülfet itdi
 Ne var âdemilik itse bunu şimdi âdet itdi

Tablo 36: Sa'îd'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Sa'îd	Ye	060b	060b	Türkçe

Selmân-ı Sâcevî:

Mecmuada şaire ait bir tane Farsça rubai bulunmaktadır.

Tablo 37: Selmân-ı Sâcevî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
2	Rubai	Selmân-ı Sâceví	Te	088a	088a	Farsça

Sîfâ (Seyfâ):

Tarama yapmış olduğumuz kaynaklarda adı geçmeyen şairin mecmuada bir adet Türkçe gazeli bulunmaktadır. Matlaı aşağıda verilmiştir.

(_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _)
 Ey dost beni suhte-i hüsn ü cemâl et
 Añdan soñra hâkister mi hiç hâtt u hâl et

Tablo 38: Sîfâ (Seyfâ)'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Sîfâ (Seyfâ)	Te	050a	050a	Türkçe

Sûzî:

Mecmuada şairin İzâkî'ye yapmış olduğu tahmis bulunmaktadır. Türkçe yazılmış olan bu tahminin başında muhammes ifadesi vardır.

Bu mecmuada adı geçen şair olabilecek kaynaklarda beş tane Sûzî mahlaslı şair tespit edilmiştir. 16. yüzyılda yaşamış olan Ahîzade Mahmud Sûzî Efendi (öl. 1626),³⁴ 17. yüzyılda üç adet Sûzî vardır. Sûzî Derviş Osman (öl. 1676),³⁵ İstanbullu olan Seyyid Ahmed Sûzî Efendi (öl. 1715-16) bulunmaktadır.³⁶ 18. yüzyılda Edirneli Mustafa Sûzî (öl. 1757)³⁷ ve Nevesinli Mustafa Sûzî Efendi (öl. 1757) vardır.³⁸ Fakat adı geçen şairlere ve eserlerine ait yeteri kadar bilgi bulunmadığından mecmuada geçen Sûzî'nin hangi şairin mahlası olduğu tespit edilememiştir. Tahminin matlaı aşağıda verilmiştir.

(_ _ . / . _ . _ / . _ _)
 Ne sâlik-i râh-ı hasret oldum
 Ne sâkin-i kûy-ı hayret oldum
 Ne mâil-i hüsn-i sûret oldum
 Sevdazede-i muhabbet oldum
 Pâ-mâl belâ u miñmet oldum

Tablo 39: Sûzî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Tahmis	Sûzî	Mim	107a	107a	Türkçe

Şeyh Emîr:

Şeyh Emîr'in edebiyat kaynaklarında adı bulunamamıştır. Mecmuada şaire ait iki adet Türkçe gazel vardır. Matlaları aşağıda verilmiştir.

(_ _ . / _ . _ . / . _ _ . / _ . _)
 Bir merhamet umardı gönül hat-ı yârdan
 Bûy-ı vefâ belürmedi ol gül-izârdan (85a)

Yukarıda matlaı verilen gazel Ahdî'nin *Gülşen-i Şu'ara* adlı tezkiresindeki şairlerden *Sıdkî-i Diğer* başlığı altında bulunmaktadır. Fakat gazelin mahlası mecmuada *Şeyh Emîr, Gülşen-i Şu'ara'* da *Sıdkîyâ* olarak geçmektedir.³⁹

(_ _ . / _ . _ . / . _ _ . / _ . _)
 Ey şâh ser firâz nazîr kimi var senüñ
 Yâ benden öz ne bunda esîr kimi var senüñ (85a)

Tablo 40: Şeyh Emîr'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri

³⁴ Kadri Hüsnü Yılmaz, "Ahîzâde Mahmud Sûzî Efendi" *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* (Erişim 05 Ocak 2019).

³⁵ İbrahim Halil Tuğluk, "Sûzî Derviş Osman" *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* (Erişim 05 Ocak 2019).

³⁶ İsmail Hakkı Aksoyak, "Seyyid Ahmed Sûzî Efendi" *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* (Erişim 05 Ocak 2019).

³⁷ Hulusi Eren, "Sûzî Mustafa" *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* (Erişim 05 Ocak 2019).

³⁸ Müjgân Çakır, "Mustafa Sûzî Efendi" *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* (Erişim 05 Ocak 2019).

³⁹ Solmaz, *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâsı, İnceleme – Metin*, 388.

Sıra No.	Nazım Şekli	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Kef-Gef	085a	085a	Türkçe
2	Gazel	Nûn	085a	085a	Türkçe

Ulvî:

Mecmuada şaire ait bir adet Türkçe gazel bulunmaktadır. Ahdî'nin *Gülşen-i Şu'ara* adlı tezkiresinde şairlerden *Ulvî-i İstanbûlî* başlığı altında bulunmaktadır.⁴⁰

Tablo 41: Ulvî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Ulvî	Ra	106b	106b	Türkçe

Usûlî:

Mecmuada şaire ait bir adet Türkçe gazel bulunmaktadır. Bu gazel *Usûlî Divanı*'nda geçmektedir.⁴¹

Tablo 42: Usûlî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Usûlî	Mim	107b	107b	Türkçe

Vecdî:

Mecmuada şaire ait Türkçe iki gazel geçmektedir. İki gazelde şairin divanında bulunmuştur fakat 67b numaralı varakta bulunan gazel *Vecdî Divanı*'nda yedi beyittir.⁴²

Tablo 43: Vecdî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri

Sıra No.	Nazım Şekli	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Vav	067b	067b	Türkçe
2	Gazel	He	071b	071b	Türkçe

Yahyâ:

Şairin mecmuada bir adet Fuzûlî'ye yapmış olduğu tahmis ve dört adet gazeli vardır. Tahmis hariç gazelleri Şeyhülislam Yahya Divanında bulunmaktadır.⁴³ Hangi kaynakta olduğu tespit edilememiş olan tahminin matlaı aşağıda verilmiştir.

(. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _)
Nigâhı aklımı aldı bakışta
Bûy-ı tûbâyı pest eyler revişte
Cemâlî ta'n ider bâg-ı bilişte
Ölüpdür nûr-ı Hâk ile serişte
Añunçün yâdıma dirler ferişte (78a)

Tablo 44: Yahyâ'nın Mecmuada Bulunan Şiirleri

Sıra No.	Nazım Şekli	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Tahmis	He	078a	078a	Türkçe
2	Gazel	Mim	105a	105a	Türkçe
3	Gazel	Ra	105b	105b	Türkçe
4	Gazel	Mim	105b	105b	Türkçe
5	Gazel	Rı	106a	106a	Türkçe

Zahîr-i Fâryâbî:

Mecmuada şaire ait bir adet Farsça gazel bulunmaktadır.

⁴⁰ Solmaz, *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâsı, İnceleme – Metin*, 430.

⁴¹ Mustafa İsen, *Usûlî Divanı* (Ankara, 1990), 187.

⁴² Eşref Yanmaz, *Vecdî Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divânı'nın Karşılaştırmalı Metni*. (Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1995), 114-115.

⁴³ Rekin Ertem, *Şeyhülislam Yahyâ Divanı*. (Ankara, 1995), 50-144-145-241.

Tablo 45: Zahîr-i Fâryâbî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri

Sıra No.	Nazım Şekli	Şair	Kafiye	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	Gazel	Zahîr-i Fâryâbî	Dal	101a	101a	Farsça

2.2. Mecmuada Bulunan Nesirler

Mecmua, Veysi'nin *Şehadetnâmesi* ile başlamaktadır. Câmî'nin *Bahâristân* ve Kemâl Paşazâde'nin *Nigâristan*'ından alıntılar mecmuada yer alan nesirlerin çoğunluğunu oluşturmaktadır. Arapça, Farsça ve Türkçe olarak üç ayrı dilde yazılmış nesir bulunmaktadır. Bu nesir yazılarının bir kısmı küçük notlar şeklinde derkenarlara yazılmıştır.

Tablo 46: Mecmuadaki Nesirler

Sıra No.	Şair veya Nâsirler	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
1	*	068a	068a	Türkçe
2	*	086b/k	086b/k	Türkçe
3	*	087a	087b	Türkçe
4	*	087b	087b	Farsça
5	*	088b	088b	Türkçe
6	*	088b/k	088b/k	Mülemma Arapça Türkçe
7	*	089a/k	089a/k	Farsça
8	*	095b	095a	Farsça
9	*	095b	095b	Farsça
10	*	096b	096b	Farsça
11	*	097b	097b	Mülemma Arapça Farsça
12	*	097b	097b	Mülemma Arapça Farsça
13	*	097b	097b	Mülemma Arapça Farsça
14	*	100b	100b	Arapça
15	*	121b	121b	Arapça
16	*	121b	121b	Arapça
17	*	122b	122b	Arapça
18	*	122b	122b	Arapça
19	*	122b	112b	Arapça
20	Câmî	080a/k	080a/k	Farsça
21	Câmî	080b	080b	Farsça
22	Câmî	080b/k	080b/k	Farsça
23	Câmî	081a	081a	Farsça
24	Câmî	081a/k	081a/k	Farsça
25	Câmî	081b	081b	Farsça
26	Câmî	082a	082a	Farsça
27	Câmî	083b	084a	Farsça
28	Câmî	089a	089a	Farsça
29	Câmî	091a	091a	Farsça
30	Câmî	100b	100b	Farsça
31	Câmî	101b	101b	Farsça
32	Câmî	101b	101b	Farsça
33	Câmî	102a	102a	Farsça
34	Câmî	102a	102a	Farsça
35	Câmî	102b	102b	Türkçe
36	Câmî	102b	102b	Arapça

Sıra No.	Şair veya Nâsirler	Yaprak Başlangıç No.	Yaprak Bitiş No.	Dil
37	Câmî	103a	103a	Farsça
38	Câmî	103a	103a	Türkçe
39	Câmî	104a	104a	Farsça
40	Ferdî	049b/k	049b/k	Türkçe
41	Ferdî	077b/k	077b/k	Türkçe
42	Ferdî	102b	102b	Türkçe
43	Ferdî	104b/k	104b/k	Türkçe
44	Ferdî	120a	120a	Arapça
45	Kemâl Paşazâde	076a	076a	Farsça
46	Kemâl Paşazâde	078b	078b	Farsça
47	Kemâl Paşazâde	079a	079a	Farsça
48	Kemâl Paşazâde	079b	080a	Farsça
49	Kemâl Paşazâde	087b	087b	Farsça
50	Kemâl Paşazâde	087b	087b	Farsça
51	Kemâl Paşazâde	095b	095b	Farsça
52	Kemâl Paşazâde	095b	095b	Türkçe
53	Mevlânâ Muhammed Kazvînî	068a	068a	Türkçe
54	Mevlânâ Veysî	001b	048b	Türkçe

2.3. Mecmuadaki Nazireler

Memuada gazellerden bazıları nazire olduğu belirtilmiş olarak bulunmaktadır. Bunlar Beshâk-1 Şîrazî'nin Hafız-1 Şîrazî'ye yapmış olduğu Farsça gazellerdir ve zemin şiir matla olarak nazire gazelin öncesinde verilmiştir. Diğerleri ise birbiri arkasında verilmiş fakat nazire olduğu ifade edilmemiştir.

Yine Beshâk-1 Şîrazî'nin Hafız-1 Şîrazî'ye yapmış olduğu bir adet Farsça, sekiz beyitlik kıta bulunmaktadır.

Tablo 47: Nazireler

Yaprak No.	Şair	Matla	Nazım Şekli ve Beyit Sayısı	Vezin/ Açıklama	Kafiye
60a	Gâzi	<i>Götür lutfuñla yerden 'âşık-ı bî-çâre düşdükçe Nazar kıl ey şeh 'âlî dil-i bîmâra düşdükçe</i>	Gazel/5	. . . . / . . . . / . . . . /	He
60a	Ferezdakzâde	<i>Nigârâ destgîr ol 'âşık-ı bîmâre düşdükçe Devâ kıl ey tabîb-i cân u dil bîmâre düşdükçe</i>	Gazel/5	'	
60b	Sa'îd	<i>O perî görünmez oldu yine terk-i ülfet itdi Ne var âdemilik itse bunu şimdi 'âdet itdi</i>	Gazel/5	. . . . / . . . . / . . . . /	Ye
60b	Şafvetî	<i>Ne çekildi yâr bizden ne bizimle ülfet itdi Ne ferâgat nevâziş ne karîn-i vuşlat itdi</i>	Gazel/5	-	
66a	Necâtî	<i>Nice kâkül nice mû sümbül-i hoş⁴⁴-bûdur bu Dil-i uşşakı perîşân idici mûdur bu</i>	Gazel/7	. . . . / . . . . / . . . . /	Vav
66b	Fuzûlî	<i>Gör sirişküm şeb-i hicrân dime kim kândır bu Zerre-zerre şerer-i âteş-i hicrândır bu</i>	Gazel/7	'	
98a/k	Hâfiz-1 Şîrâzî	Farsça	Matla/1	Nazîre-i	Te
98a	Beshâk-1 Şîrâzî	Farsça	Gazel/6	Beshâk-1 Şîrâzî	Te
98b	Beshâk-1 Şîrâzî	Farsça	Kıta/8	Beshâk Tâme-i Şîrâzî Hâfıza itdiği	Kaf

⁴⁴ Tarlan, *Necafî Beg Divanı*, 347. (443 nolu gazelde "gül" olarak geçmektedir.)

Tablo 47: Nazireler

Yaprak No.	Şair	Matla	Nazım Şekli ve Beyit Sayısı	Vezin/ Açıklama	Kafiye
99a/k	Hâfiz-ı Şirâzî	Farsça	Matla/1	nażîredir Nazîre-i	He
99a	Beshâk-ı Şirâzî	Farsça	Gazel/7	Beshâk-ı Şirâzî	He

2.4. Mecmuada Yazarı Belirlenemeyen Manzum ve Mensur Metinler

Mecmuada 23 adet şiirin, 19 adet mensur parçanın şairi veya nâsiri belirlenememiştir. Şair tespiti yapılamamış olan Türkçe manzumelerin matlaları ve müfredler aşağıya çıkarılmıştır.

(_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _)
Perçemiñ ğâyet uzundur ey sanem dürmiş misen
Toğrı söyle benden özge kimseye virmiş misen (63b/k)
 (Ahreb)
Medh itme bize herkesi ki zîrâ biz
Ebnâ-yı zamânı imtîhân eylemişüm (97a/k)
 (_ . . / . _ . . / . _ . . / . _ .)
Ey gülbün hûbî baña medh eyleme anı
Bülbül didigün âñlamışuz anı ne kuşdur (97a/k)
 (. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _)
Gubâr-ı cismimi ref' itmege hâk-ı mezelletden
Eser bir gün nesim-i himmet ammâ rûzigâr ister (98b)
 (. _ . _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _)
Sipihri gör ki çıkar sîne sîne bir mâhi
Hemân felekde begüm tâli 'u sitâre gerek (99a)

SONUÇ

Mecmuada üç bölüm olarak ayırabileceğimiz özellikleri taşımaktadır. Baş kısmında Veysî'ye ait olan mensur dini metin 48 varaklık bir yer tutmaktadır. Orta kısımlarda şiirler ve mensur hikâyeler bulunmaktadır. Son kısmında ise Hâletinin rubaileri önemli bir yer tutmaktadır.

Mecmuada toplam 484 adet eser/metin 10 farklı nazım şekli ile toplanmıştır. Bu nazım şekillerinden en çok derlenen ise rubai nazım şeklidir. Rubailerin 266 adedi Hâletî'ye aittir. En az bulunan nazım şekli birer adet ile terhib-bend ve mısra'dır. Nesimî'ye ait olan bir adet nazım şekli tespit edilmemiştir.

Nesir ise 54 farklı metin olarak mecmuada yerini almıştır. Mensur eser dini ve didaktik, pendnâme tarzındadır. Mensur metinler içerisinde bazı hadîslerde yer almaktadır. Nazım ve nesir olarak mecmuada toplamda 484 metin bulunmaktadır ve aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1- Mecmuada Bulunan Mensur Metinlerin ve Şiirlerin Nazım Şekillerine Göre Sayıları

Nazım Şekli	Toplam sayı
Diğer	1
Gazel	93
Kaside	5
Kıta	20
Matla	8
Mesnevi	6
Mısra	1
Müfred	7
Rubai	286
Tahmis	2
Terkib-Bend	1
Manzum Eser Toplamı	430
Nesir	54
Genel Toplam	484

Mecmuada toplam 93 adet gazel bulunmaktadır. 29 farklı şairin gazellerinden derlenmiştir. Bu sayı içerisinde 2 adet tahmisin zemin şiiri olan gazellerde bulunmaktadır. Rubai nazım şeklinden sonra en çok gazel nazım şekli kullanılmıştır. Bu gazellerin 62'si Türkçe, 28'i Farsça ve 1 tanesi de Arapça yazılmıştır. Sâib 33 adet, Nâbî'nin 11 adet ve Fehîm 9 adet ile mecmuada en çok gazeli bulunan şairlerdir. Üçü

Fehîm'in, biri Fuzulî'nin olmak üzere toplam beş Türkçe kaside ve Arapça yazılmış olan Ferec kasidesi bulunmaktadır. Mecmuada kıta nazım şekli den toplam 20 adet bulunmaktadır. Bu kıtalardan Hâletî'ye ait üç, Fehîm'e ait bir adet toplam dört tanesi Türkçe yazılmıştır. İki tane kıtanın kime ait olduğu tespit edilememiştir. Toplam yedi adet yazılmış olan matlanın iki tanesi Türkçe, beşi Farsça yazılmıştır. İki adet matlanın ise şairi belirlenememiştir. İki tanesi Türkçe yazılmış olan mesnevi nazım şeklinin dört adedi de Farsça yazılmıştır. İki adet mesnevinin ise şairi belirlenememiştir. Mısra nazım biri ile şairi belirsiz Farsça bir adet manzume bulunmaktadır. En az kullanılan nazım biriminden biri olmuştur. Toplam yedi adet müfred bulunmaktadır. Bunların altı tanesi Türkçe, biri Arapçadır. Sadece Fuzulî ve Râşid'e ait olan birer adet müfredin şairi belirlenebilmiştir. Mecmuada rubai nazım şeklide Hâletî'ye ait 265 adet rubai bulunmaktadır. Bir adet rubainin ilk iki mısraı verilmiştir. İki adet rubainin de iki ve üçüncü mısraları arasına sehven "velehu" ibaresi müellif tarafından yazılmıştır. Sekiz farklı şaire ait 286 tane rubai bulunmaktadır. Dokuz adet rubai'nin şairi belirlenememiştir. Mecmuada iki adet Türkçe tahmis bulunmaktadır. Sûzî'nin İzâkî'ye yapmış olduğu tahmisin başında Muhammes olarak yazılmıştır. Yahyâ ise Fuzulî'nin gazeline tahmis yapmıştır. Terkib-Bend nazım şekli sadece Alî tarafından bir kez kullanılmıştır.

Mecmuada 45 farklı şairden yaklaşık dörtte biri İran sahası şairlerindedir. Ayrıca sebk-i hindî şairlerinden olan Sâib, Nâilî ve Fehîm-i Kadim gibi şairlerin şiirleri de bulunmaktadır. Arapça çok az eser barındıran mecmua, Arapça olan Ferec Kasidesi ve dualarla son bulmaktadır.

Mecmuada kaynaklarda adı geçmeyen dört şair tespit edilmiştir. Bu şairlerinden mecmuada, Şeyh Emîr'e ait iki gazel diğerlerine ait birer gazel bulunmaktadır.

İncelemiş olduğumuz bu mecmuda kaynaklarda adı geçmeyen bazı şairler tespit edilmiştir. Bu şairler sırası ile Ferezdakzâde, Sifâ (Seyfâ) ve Şeyh Emîr'dir. Kaynaklarda yeterli bilgi bulunmayan fakat çalışmış olduğumuz mecmuada yeni şiirleri olduğunu düşündüğümüz şairler vardır. Bu şairler; Cehdî, Gâzî, Emîr ve Ferdî'dir. Bu şairlere ait inceleme yapılan mecmuada beş adet gazel bulunmaktadır. Bu şairlere ait bilgilerin bilim alanında faydalı olacağı inancını taşımaktayız. Bu şairlere ait şiirlerin matlaları ve hangi kaynakta geçtiği tespiti yapılamamış olan şiirlerin matlaları ilgili şairin tanıtımının yapıldığı bölümde Farsça ve Arapça olanlar hariç tutularak verilmiştir.

KAYNAKÇA

Aksoyak, İsmail Hakkı. *Gelibolulu Mustafa Âlî Divânı*. PDF: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2018.

<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58695,gelibolulu-mustafa-ali-divanipdf.pdf?0>

Aksoyak, İsmail Hakkı. "Araryıcızâde Hüseyin Ferdi Efendi", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. 01 Ocak 2019.

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1457>

Aksoyak, İsmail Hakkı. "Cehdî Abdullah Ağa", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. 05 Ocak 2019.

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2383>

Aksoyak, İsmail Hakkı. "Seyyid Ahmed Sûzî Efendi" *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Erişim 05 Ocak 2019.

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1753>

Ayan, Hüseyin. *Leylâ vü Mecnûn*. İstanbul: Dergâh Yayınları, 6. Basım, 2014.

Ayan, Hüseyin. *Nesimî Divanı*. Ankara: Akçağ Basım Yayım Pazarlama, 1990.

Bilkan, Ali Fuat. *Nabi Divanı*. 2 Cilt. Ankara: Akçağ Basım Yayım Pazarlama, 2. Basım, 2011.

Çakır, Müjgân. "Mustafa Sûzî Efendi", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Erişim 05 Ocak 2019.

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3941>

Çaldak, Süleyman. "Veysi", *Türk Edebiyatı Terimler Sözlüğü*. Erişim 04 Ocak 2019.

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2843>

Çapan, Pervin. *Mustafa Safayi Efendi Tezkire-i Safayi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2005.

Devellioğlu, Ferit. *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Ankara: Aydın Kitapevi Yayınları, 30. Basım, 2013.

Erdoğan, Hilal. "Cehdî", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Erişim 05 Ocak 2019.

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5567>

Eren, Hulusi. "Sûzî Mustafa", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Erişim 05 Ocak 2019.

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=186>

- Ertem, Rekin. *Şeyhülislâm Yahyâ Divanı*. Ankara: Akçağ Basım Yayım Pazarlama, 1995.
- Günay, Fatih. *Râşid (Vak'aniüvis) Hayatı Edebî Kişiliği, Divanının Tenkitli Metni ve İncelemesi*. Edirne: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2001.
- Gölpınarlı, Abdülbâki. *Fuzûlî Divanı*. İstanbul, İnkılâp Kitapevi, 5. Basım, 2005.
- İçli, Ahmet. *Erzurum Atatürk Üniversitesi Merkez Kütüphane Seyfettin Özege Yazma Eserler Bölümünde Bulunan Asl 625 Mec 83 Kayıt Nmaralı Türkçe Yazma Macmuasının İncelemesi ve Değerlendirmesi*. Ardahan: Ardahan Üniversitesi, Bilimsel Araştırmalar Projeleri Koordinatörlüğü, Proje Numarası: 014, 2017.
- İçli, Ahmet. "Mardinli Akli ve Manzum Mektubu", *Journal of Turkish Language and Literature* 4/3, (Summer, 2018), 739-767.
- İçli, Ahmet. "İzakî ve Şiirleri", *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 19, (2017), 169-192.
- İçli, Ahmet. "İzâkî Çelebi", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Erişim 04 Ocak 2019. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7810>
- İçli, Ahmet. "Kâsımî Mecmuası'nın İçerik Analizi", *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, Volume: 40, (Winter, 2018), 468-499.
- İnce, Adnan. *Tezkiretü'ş-Şu'arâ Salim Efendi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2005.
- İpekten, Haluk. *Nailî Divanı*, Ankara: Akçağ Basım Yayım Pazarlama, 1990.
- İpekten, Haluk vd., "Safvet", *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1988.
- İsen, Mustafa. *Usûlî Divanı*. Ankara: Akçağ Basım Yayım Pazarlama, 1990.
- Kavukçu, Fatma Zehra. *Râmî Divanı*. Bursa: Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2000.
- Kılıç, Atabey "Ali Ferdî Efendi", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Erişim 01 Ocak 2019. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1820>
- Parlatır, İsmail. *Fuzulî Türkçe Divan*. Ankara: Akçağ Basım Yayım Pazarlama, 2. Basım, 2014.
- Solmaz, Süleyman. *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâsı, İnceleme-Metin*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2005.
- Tarlan, Ali Nihat. *Necatî Beg Divanı*. Ankara: Akçağ Basım Yayım Pazarlama, 1992.
- Tuğluk, İbrahim Halil. "Sûzî Derviş Osman" *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Erişim 05 Ocak 2019. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1350>
- Uçan Eke, Nagehan. "Seyyid Ferdî Çelebi", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Erişim 01 Ocak 2019. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1809>
- Uludağ, Erdoğan. *Şeyhülislâm Bahâyî Divanı*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1992.
- Üzgör, Tahir. *Fehîm-i Kadîm Hayatı, Sanatı, Dîvân'ı ve Metin Bugünkü Türkçesi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 1991.
- Yanmaz, Eşref. *Vecdî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divânı'nın Karşılaştırmalı Metni*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1995.
- Yerdelen, Cevat. *Azmî-zâde Hâletî'nin Rubailer*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1991.
- Yılmaz, Kadri Hüsnü. "Ahîzâde Mahmud Sûzî Efendi" *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Erişim 05 Ocak 2019. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2032>